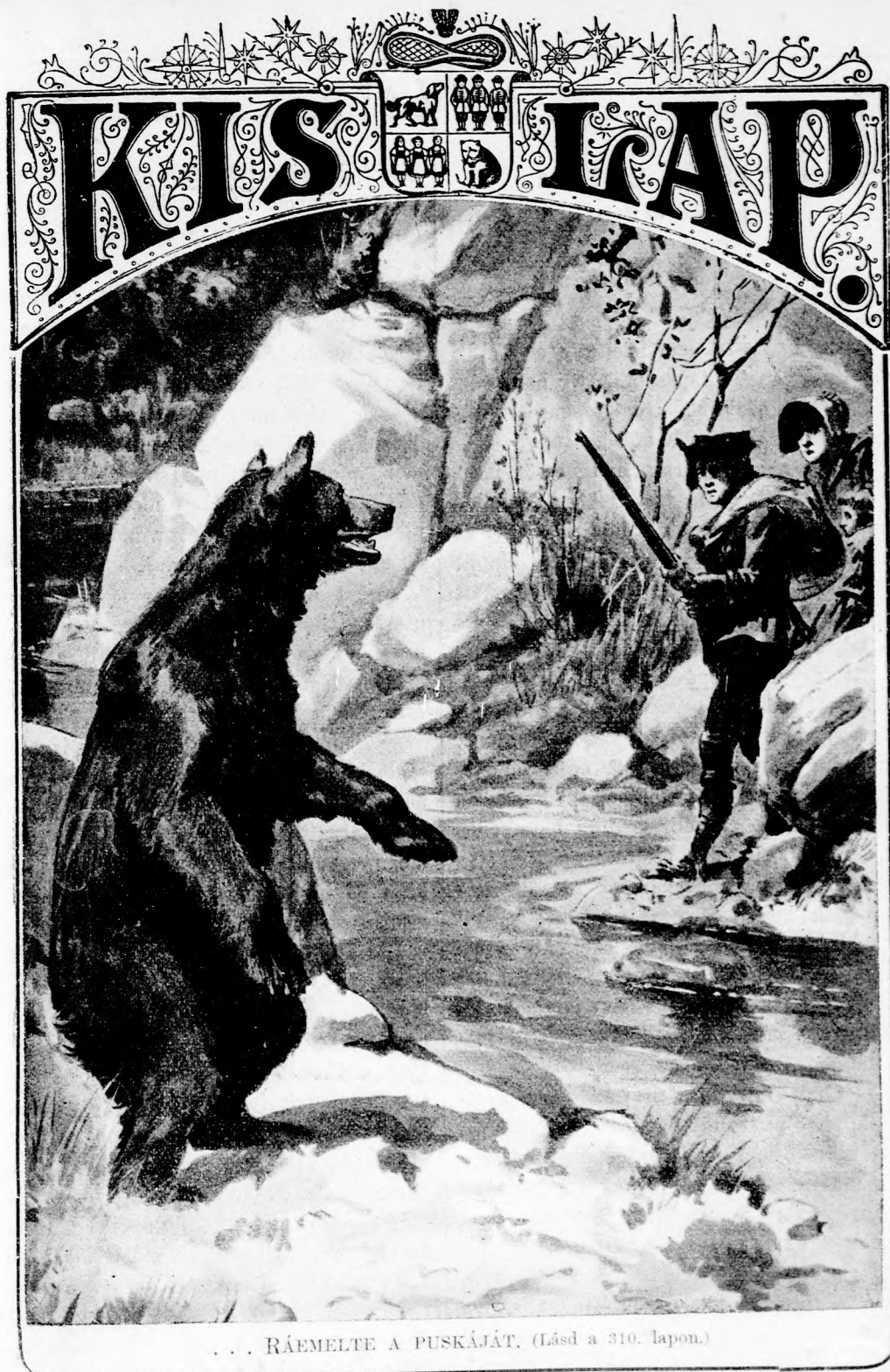

y nyilván
nek nyo-
mér, Hi-
bér alak-
ői név is
rdul elő.
nem tart
olvasván,
Matild.
az írójá-
ndig fon-
en jelent
etted. —
en tekin-
ban meg-
beküldött
n is rövi-
gy bőven
égis igye-
zzá meg-
egy kis
es hibák
aziát fél-
mondja.
n még s
ad mon-
u. A ma-
sok jelét
a még a
ni. Lesz
akad rá
oritással
— **Sár-**
nöm. El
Kármán
Rezutsek
plésekről
Joska.
oeskádat
sz le, de
ni pedig
s művé-
gmutatja
lvasgass,
bbre. —

részére :
mét egy
esi szin-
darabot.
Csájkal
athmáry
s adako-
vére jut-

neum-épület.
n.

... RÁEMELTE A PUSKÁJÁT. (Lásd a 310. lapon.)

I. köt. 20. szám.

Ára negyed évre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr.
Megjelen minden vasárnap 16 oldalon.

1896. május 17-én.

OMAS ÉS LALLA.

— Indiánus történet. —

(Számos képpel.)

(Folytatás.)

BENJAMIN nem felejtette el a mult éjjeli tapasztalását, hogy örködni akart; de szépen elaludt s a kis Lalla költötte fel.

— Ez nem fog rajtam többször meg-esni, szólta magában. Nem szabad leülnöm, mert akkor elnyom az álom . . . Fel és alá fogok járkalni, így ébren maradok.

Vállán a puskájával, lassan lépegetett egy kis darabon ide-oda. Mélységes csönd és teljes sötétség uralkodott körülte, alig látott egy-két lépésnyire. A gondolatai pedig csöppel sem voltak derültebbek. Bőségesen ráért, hogy helyzetöket megfontolja, az pedig most rosszabb volt, mint vándorlásuk' kezdetén. Még több napi gyaloglás állt előttük, hogy félig-meddig bátorságos tájékra jussanak. De eljutnak-e oda?

A három indiánus harczos, aki elől este épp csak hogy elmenekültek, okvetetlenül utánok ered, üldözni fogja őket. Már este is keresték a nyomot, reggel pedig, mihelyt megvirrad, bizonyosan rá is találhatnak. És akkor . . . akkor nagyon kétséges a menekülés.

— Csak úgy lehetne némi reménységünk, ha nagyobb folyóhoz érnénk . . . Ott tutajt rónék össze és néhány óráig a vizen usznánk lefelé, akkor nem találnának a nyomunkra Vagy ha nagy eső zuhogna, az is elmosná a nyomot.

Ez azonban csupa hiu ábrándozás volt, mert Benjamin jól tudta, hogy utjokban nincs nagyobb folyó, legföljebb egy-egy

kisebb hegyi patak. Esőt pedig hiába várt, mert az égbolton tündökölve ragyogtak a csillagok. Éjjél után a hold is felbukkant s így most már kissé világosabb lett.

Benjamin koronként megállt, földre támasztotta a puskáját és rákönyökölve elgondolkozott. Az aggodalom, hogy anyját és testvérkéjét szerencsésen kivezetheti-e a veszedelemből, annyira fölizgatta, hogy nem érzett sem fáradtságot, sem álmoságot; már jóformán pirkadni kezdett, de nem költötte fel anyját, hogy most ismét maga pihenjen. Ugy érezte, hogy hiába feküdnék le, ugy sem tudna elaludni.

Amint ott álldogált, egyszerre valami neszt hallott távolról. Megfeszítette a figyelmét és újra hallani vélte a neszt. Mint ha lépéseket hallana. De aztán megint mély csönd következett.

— Talán csalódtam . . . csak izgatottságomban hallok neszeket . . . Az is lehet, hogy valami erdei vad járt közel.

Biztatgatta magát, de csak nem tudott megnyugodni. Végre is elhatározta, hogy kissé odább is megy a nesz irányában és kifürkészi az okát.

Lassan, óvatosan lopózott előre a félhomályban. És alig ment husz-harmincz lépésnyire, mikor egy kis emelkedésre jutva, ugyancsak meghökkent. A fák közt tüzfény világított nem igen messziről. (Lásd a képet a 308. lapon.) Semmi kétsége sem lehetett, hogy ember-rakta tűz. Csak az a kérdés: indiánusok tanyáznak-e ott vagy fehérek? És ott vannak-e még?

— Talán azoknak a lépteit hallottam az imént, gondolá Benjamin. Ki kell fűrészelnem, hányadán van a dolog. Ha fehérek, akkor jó szerencse. Ha csak megint olyan Jabez-fajta ficzkóra nem akadunk . . .

Ha pedig vörös-bőrűek, akkor gyorsan menekülnünk kell innen.

Nagyon óvatosan közeledett a tűz felé és néhány percz múlva már meggyőződött, hogy a tűz körül senki sincs. Nesz sem hallatszott, tehát bizonyos, hogy akik itt tanyáztak, már eltávoztak. De csak nem rég távozhattak, mert a tűz még javában égett. Kik járhattak itt?

Hamar megtudta Benjamin, még pedig nem csekély ijedelmére. Hogy senkit sem látott, egészen közelre ment a tüzhöz és ekkor ráismert a helyre . . . ugyan-ott volt, ahonnan este nagy sietve menekültek. Ezt a tüzet ők rakták meg először, itt sütötték meg a vad-pulykát . . . a lerágott csontok ott hevernek a földön . . . Utánok a három vörös-bőrű harcos telepedett ide, ezek mozdultak ki innen néhány percczel ezelőtt.

Benjamin szinte bele kábult ebbe a fölfezésbe.

— Teremtő Uram! Tehát körben bolyongtunk az éjjel . . . oda jutottunk vissza, ahonnan elindultunk . . . azt hittük, előre megyünk, pedig csak valami nagy sziklát kerültünk meg és itt maradtunk a vörös-bőrűek közelében!

Aki már bolyongott éjjel ismeretlen rengeteg erdőségben, tudja, mily könnyen megesisik az olyan baj, hogy az ember hosszas bolyongás után oda jut, ahol már volt egyszer. Nappal ez nem igen eshetik meg, mert a nap állása biztos tájékozást nyújt, ha pedig borus az ég, a fák mutatják meg az irányt: a fák legnagyobb részének észak felé mohos a törzse és a vándor erről eligazodhatik. De sötét éjjel, mikor a hold sem világít, semmi sem nyújthat utmutatást.

Első ijedelme csillapultával Benjamin újra biztatni kezdte magát. Ha az indiánusok csakugyan azért kerekedtek föl, hogy az ő nyomukat kutassák, akkor éppen úgy körben fognak járni és ide kerülnek vissza, még pedig hosszú idő múlva, mert a köves, sziklás talajon sokszor elvesztik a nyomot.

— Azalatt mi messzire juthatunk . . . de rögtön indulnunk kell.

Sietett vissza az alvókhoz, felköltötte anyját és elmondta kellemetlen fölfezését. Rippleyné is meghökkent.

— A vörös-bőrűek okvetetlenül még itt vannak közel . . . Szerencse volna, ha a tulsó oldalon indulnának, amerre mi indulunk este. De ez nem bizonyos . . . nagyon furfangosok. Ha többen vannak, több felé is indulhatnak.

— Már hiába, nem tehetünk egyebet, mint hogy mi is azonnal fölkerekedünk. Már hasad a hajnal s épp kelet felé sziklás tájat látunk. Ha ott jó darabon szerencsésen átvergődünk, akkor remélhetjük, hogy nyomunkat veszítik.

Alice és Lalla még jóízűen aludtak, de Rippleyné fölrázta őket. Lalla hamar talpon volt, de szegény Alice csak nehezen birt teljesen fölocsudni álmából és bizony nem örült meg a hirnek, hogy már megint folytatni kell a fárasztó vándorlást. Rippleyné egy-egy darabka kenyeret adott a két leánykának; ő maga és Benjamin nem is gondoltak reggeli falatozásra, inkább vizre áhítottak, mert szomjuság kezdte őket gyötörni.

— Majd akadunk forrásra vagy patakra, csak menjünk szaporán, sürgette Benjamin.

Mentek, mentek, de nem igen szaporán. Vad, sziklás, szakadékos tájra kerültek és nem egyszer nagy darabon vissza kellett

térniök, mert olyan helyre értek, ahol semmikép sem bírtak átvergődni. A nap már rég fölkelte, jó melegen kezdett is tüzni, de bizony még nem igen messzire jutottak éjjeli pihenő helyüktől.

Lassanként aztán megint jobb utra kerültek, sőt nem sokára valóságos gyalog-ösvényre, úgy hogy Benjamin nagyot bá-

mult. Mert akárki is ráismerhetett, hogy ez igazi kitaposott ösvény.

— Mi ez? szolt tünődve. Talán falu vagy tanya van itt valahol? Ez valóságos gyalog-ut.

— Nem emberek utja, állatok utja, szólt meg Lalla. Itt viznek kell lenni.

— Igazad van, kicsikém. Akkor hát men-

A FÁK KÖZT TÜZFÉNY VILÁGÍTOTT. (Lásd a 306. lapon.)

jünk ezen az ösvényen, mert mindnyájan szomjasak vagyunk. És ni . . . mindjárt lesz pecsenyénk is. Ma jobban kedvez a szerencse, mint tegnap.

Alig harmincz lépésnyire több fáczán ült a fákon és Benjamin rájuk emelte a puskáját. De nem lőhetett, mert Lalla megfogta a karját.

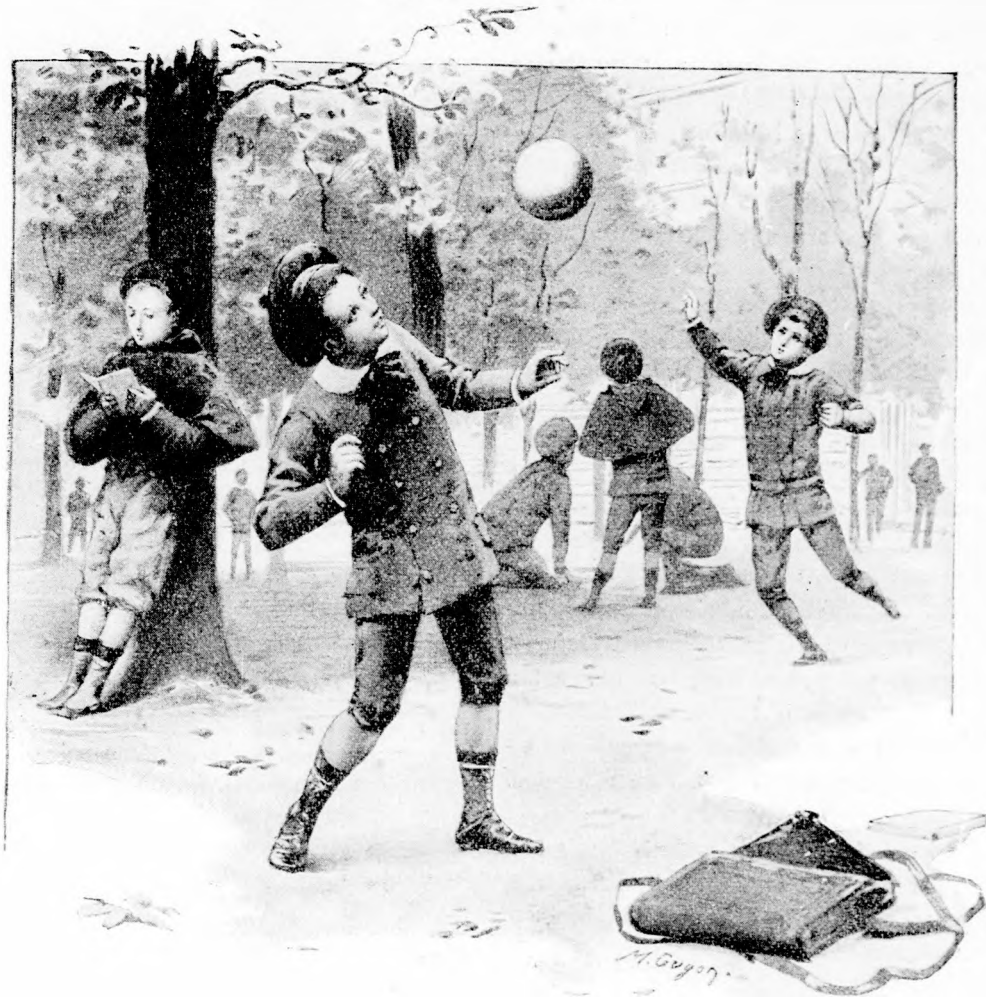
— Nem löni . . . meghallják!

— Megint igazad van. Majd hogy oktalanságot nem követtem el. A vörös harcosok közel lehetnek.

Néhány percz mulva csakugyan kristály-tiszta vizü patakhoz értek s kedvökre olthatták szomjuságukat. Aztán arra ké-

(Folytatása a 310. lapon.)

SZÜNET-ÓRA.

*KIZUDUL a sok fiu az udvarra:
Megesendült a szünet-óra harangja:
Itt métáznak, ott gomboznak,
Futkároznak, bolondoznak,
Emerre is meg amarra.*

*Kaucsuk lapda, jó kerek a pofája,
Nagyot puffan ha Laczi üt reája.
Pofozgatják kegyetlenül,
Ide repül, oda repül,
Ügyes ököl jól találja.*

*Ez uzsonnál, amaz sétál, tanulgat,
Ismétli a leczkáját a fa alatt.
Egyszerre csak a harang szól . . .
S az árnyékos nagy udvarból
Valamennyi kiszalad.*

(Folytatás a 308. laphoz.)

szültek, hogy átugráljanak a keskeny és sekély patakon; de amint a tulsó partra pillantottak, mindnyájokban elhült a vér. Egy óriási medve bukkant ott fel. Bizonyosan szintén inni jött a patakra, de most hirtelen föltámadt az étvágya is. Nagyot bödült s két lábra állt, jeléül, hogy támadásra készül. Azon a kis patakon könnyen átgázol és akkor! . . .

Benjamin hamar fölocsudott ijedelméből. Itt most nem lehetett habozni, még Lalla sem mondta többé, hogy ne lőjjön. Amint a medve a víz szélére ért, Benjamin ráemelte a puskáját (Lásd a képet a czimlapon.) és alig hat lépésnyi távolságból lőtt. Jól célzott. A fenevad, sziven találva, élettelenül rogyott össze.

Máskor nagy diadallal sietett volna Benjamin a ritka vadász-zsákmányhoz. De most csak egy pillanatra lélezett föl, aztán másra gondolt és így szólt:

— Ettől a veszedelemtől megmenekültünk. Most figyelniünk kell, nem árult-é el a lövés?

Nem sokáig kellett figyelniök. Alig keltek át a patakon, sajátságos üvöltő kiáltás hallatszott, de nyilván emberi hangtól.

— Já! Há!

A kis Lalla megállt. Jól ismerte ezt a hangot, meg is magyarázta mindjárt.

— Vörös harczosok vannak közel . . . egymást figyelmeztetik.

S amint Benjamin aggódva körül nézett, szemközt is, a hátuk mögött is nem igen messzire megpillantott egy-egy vörösbőrű harczos. Közre voltak fogva, többé nem volt menekülés.

(Folytatása következik.)

A BAGOLY ÉS A FÜLEMILE.

— Madármese. —

KÖZEL fészkeltek egymáshoz a bagoly és a fülemile. Vén fa odujában amaz; sűrű, tövises bokorban emez. Jól megfértek, ámbar a bagoly sokszor megkivánta a kis szomszédát: jobb szeretne volna megenni, mint hogy a dalát hallgassa. De hát nem férhetett hozzá, mert amikor a bagoly este prédára indult, akkor a fülemile már nyugalomra tért a biztos bokor sűrűjébe, hová a nagy bagoly be nem furakodhatott; reggel pedig, mikor a fülemile röppent ki élelmet keresni, a bagoly már kénytelen volt odujába bujni a napfény elől, melyet a szeme nem tűrhett.

Kénytelenségből jó szomszédtságot tartottak tehát. A fülemile nem félt, a bagoly pedig nem gondolt rá, hogy kis szomszédját bántsa.

Kicsi fiókái voltak a fülemilének is, a bagolynak is. Még nem tollasodtak meg és csak a fészek, az odu széléről néztek ki a világba. Biz' onnan nem sokat láttak, még egymást sem látták. Csak az öregektől tudtak valamit egymásról.

Egy napon a fülemile-mama már kiröppent reggelit keresni, viszont az öreg bagoly már behuzódott az odvába és a fárasztó vadászat után mélyen elaludt. De nem aludt a fiatal bagoly. Egyéb dolga sem volt, mint hogy heverjen éjjel-nappal, hát már bele unt. Pedig mit csináljon, ha nem tud aludni?

— Ahá, tudom már!

Kiállt az odu szélére és leszólt a bokor felé:

— Hallod-e, te csöpp szomszéd! Mért nem dalolsz valamit?

A kicsi fülemile nyájasan felelé:

— Nincsenek itthon az öregeim, nem szolgálhatunk nótával.

— Hát dalolj te!

— Én? Hová gondolsz? Én még nagyon kicsi vagyok. Még sokat kell tanulnom, mielőtt fölnyithatom a számat, felelt a kis fülemile szerényen.

— Jaj de együgyű kis jószág vagy! Hát neked még tanulnod kell?

— Persze! Neked is. Te sem tudsz úgy hahogni, mint az öreged.

— Nem? Nevetséges! Már hogy ne tudnék?

— Még nem hallottalak.

— Mert nem akarom ijesztgetni a szomszédságot. Mi hatalmasok és rettenetesek vagyunk, már csak a hangunk hallatára is reszket mindenki.

— Hallottam a hírét, de nem hittem, hogy már te is olyan rettenetes vagy.

— Majd elhiszed mindjárt! Vigyázz, hogy ijedtedben ki ne bukjal a fészkekből.

S a fiatal bagoly nagyot köszörült a torkán, aztán neki fogott, de az ijesztő »Hu-huú!« helyett csak vékony szipító hang szorult ki a torkán:

— Hi . . . i . . hi!

A kis fülemile nagyot nevetett. És még ha csak ő nevetett volna! De a szomszédságból össze gyűltek a többi apró madarak is és kíváncsian, nevetgélve kérdezték:

— Miféle idéetlen hangu új atyafi került ide? Ni, ez a fiatal baglyocska erőlködik? Jaj de nem mulatságos! Mi a bajod, mit szipítgatsz baglyocska?

A kis bagoly most már mérgében még inkább erőlködött, hogy rettenetes legyen, de csak annál nevetésesebben szipózott. Akkora lett a nevetés, csufolkodás, hogy végre fölébredt az öreg bagoly.

Megtudta, mi történt s ugyancsak fültövön vágta a kis baglyot, úgy hogy ez jajgatva sompolygott hátra az odu sötétjébe. A vén bagoly pedig így szólt:

— Hetykélkedtél olyan tulajdonsággal, melyet nem bírsz. Csfoltak — megérdemled.

KÉPEK

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETÉBŐL.

(Képekkel a 312., 313. és 316. lapokon.)

MAGYAR hazánk ezer éves történelmében sok dicsőséges esemény van följegyezve, melyekre ha vissza emlékezünk, büszkén argyog a szemünk, örömtől dobog a szívünk. Amde a fényes lapok után gyászosak is következnek nagy csapásokról, melyek hazánkat sujtották. És ezeket a gyászos lapokat még a fényeseknél is nagyobb figyelemmel olvassuk, mert ezek oktatnak meg, mit kell tennünk, mit kerülnünk, ha igazán szeretjük hazánkat. És látunk a viharos időkben is jeles férfiakat, kik példájokkal bebizonyították, hogy bölcseséggel, kitartással nagy szerencsétlenségeket is le lehet küzdeni.

Egy ilyen nagy csapásról és egy ilyen jeles férfiről fogunk ma megemlékezni. A csapás, a legnagyobbak egyike azok közül, melyek a magyar nemzetet ezer esztendő alatt érték, még ma, hetedfél száz esztendő multával is emlékezetében él a népnek »a tatárjárás« néven. Annak a királynak pedig, aki e nagy szerencsétlenség után magyar hazánkat újra fölépítette romjaiból, a hálás utódok a »második honalapító« nevet adták. Ez a nagy emlékü király IV. Béla volt.

Hetedfél száz esztendővel ezelőtt, 1235-ben lépett IV. Béla király a trónra. Nagyon siralmas állapotban maradt reá az ország, mert apja, II. Endre király, jószívű, de igen gyöngé és gyámoltalan fejedelem volt. Viszálykodás, zürzavar uralkodott az országban, a királyra alig hederített valaki, a hatalmas urak egymás közt háboruskodtak, a szegény munkás népet sanyargatták, a király parancsát semmibe sem vették és

nem is félték tőle, mert a királynak üres volt a kincstára, kevés az igazi hive, jóformán semmi ereje és hatalma.

Béla király, mihelyt trónra lépett, segíteni kezdett a bajokon. Csak hogy nagyon lassan boldogult vele s a derék, böles király

IV. BÉLA KIRÁLY. (Középkori rajz.)

annál szomorubban látta országa gyöngeségét, népe belső villongását, mert már kezdett hír érkezni a veszedelemről, mely mind-inkább közeledett. Azt jelentették a

hírek, hogy óriási tatár had tör egyenest Magyarország felé.

A tatár, igazabban mongol népnek akkoriban nagy és hatalmas birodalma volt

pett, segí-
gy nagyon
öles király

messze Közép-Ázsiában. Egyik híres fejdelme, a hódító *Dsingiz-kán*, alapította meg a nagy mongol birodalmat, leigázva számos szomszédos népet. Utána *Oktaj nagy-kán*, folytatta a hódító háborukat és nagy sereggel küldte unokaöccsét, *Batu kánt* kelet felé, hogy ide is kiterjessze a mongolok hatalmát.

Vitéz, de kegyetlen, vérszomjas sereg volt ez a tatár sereg, mely útjában minden népet letiport és kiirtott. A történet-írók valószínűnek tartják, hogy ez a rettenetes tatár had irtotta ki azt a magyar népet is, mely nem jött Árpáddal ide mai hazánkba, hanem ott maradt ősi honában. Kevéssel a tatárjárás előtt egy buzgó magyar szerzetes, *Julián*, ott járt a Don vidékén és rátalált a testvérekre, hirt is hozott felőlük. De azután nyoma veszett ennek a magyar népnek. Mai napig mind hiába kutatjuk, hol élt, hová lett.

A mindenféle győztes tatárok még messze jártak Magyarország határától, midőn Béla király már biztos hírt kapott róluk. A kis számu kún nép nem várta meg, hogy rázudjon a veszedelem, hanem fölkerekedett

és megkérte Béla királyt, fogadná be a magyar földre.

A király be is fogadta és letelepítette őket, azután pedig gondoskodni akart, hogy az ellenség készen találja. Csak hogy ez a jó szándéka nem valósulhatott, a magyar népvakon rohant vesztébe.

Béla király ugyanis országgyűlést hívott össze és tudatta a fenyegető veszedelmet; sereget köll állítani, még pedig nagyot, jól föl kell fegyverezni és gondoskodni mindenről, ami háboruban szükséges; erre pedig pénz is kell. Ám a gondos király ezt mind hiába beszélte. A pártoskodó, csak a maguk hasznát, kedvtöltését kereső magyar urak azt felelték, hogy ők nem hiszik azt a rémitgetést, mese-beszéd az egész; mások meg azt mondogatták, hogy ha csakugyan bekövetkeznék a veszedelem, azt a kúnok hozták az országnyakára, mert a tatárok boszusak a miatt,

GYALOGOS VITÉZ A IV. BÉLA KIRÁLY
KORÁBAN.

hogy az előlük menekülő kúnok itt új hazát találtak. És így az egyik rész semmivel sem törődve tért haza, a másik rész meg az ártatlan kúnokat kezdte üldözni. Csak arra nem gondoltak, hogy

ör egyenest

épnek akko-
bdalma volt

a hatalmas ellenséggel szemben készülődjenek.

Mialatt a magyarok így megfélekeztek kötelességükről. Batu kán megérkezett az ő óriási seregével az ország határára. Béla király, ami kevés hadat össze tudott gyűjteni, az ellenség elé küldte *Dénes* nádor vezetése alatt: de a tatárok ezt a kis sereget könnyedén szétverték és egyszerre csak elterjedt mindenfelé a rémhir:

— Betörték a tatárok! Legyilkolnak mindenkit, akit elérnek Földulnak, fölperzselnek mindent, ami utjukba akad!

Most már aztán nagy lett a riadalom. Most már fegyverkeztek volna, akik nem régen még hallani sem akartak semmiféle áldozatról hazájok védelmére. Csak hogy most már későn volt, az ellenség már benn volt az országban és hadai rettentő gyorsasággal leptek el messzi tájakat, úgy hogy a fegyverkező magyarok össze sem gyülekezhettek nagyobb seregbe, már nyakukon volt a veszedelem. Nagy nehezen körülbelül hatvan ezer főnyi hadat birt Béla király össze gyűjteni, de ennek a nagy része rosszul volt fölfegyverezve. Maga Béla király is a sereggel ment, a vezérséget pedig testvéröccsére, *Kálmán* herczegre bizta.

A Sajó folyó mellett, a muhi pusztán találkozott a két sereg 1241. április havában. Gyászos napja volt ez a magyarságnak!

Batu kán a csata napjának reggelén egy domb tetejére lovagolt és végig nézett a tatárokéhoz képest csekély magyar seregen. Előre biztosította embereit, hogy tönkre fogják verni a magyarokat. Meg is történt. A csata nem is tartott sokáig, a magyar sereg csakhamar szét volt verve s aki oda nem vészett, futott, amerre látott. *Kálmán* herczeg megsebesült és nem

sokára meghalt, Béla király pedig csak nagy bajjal birt megmenekülni.

Most aztán kezdődött a szörnyű pusztulás. A készületlen magyaroknak nem volt több seregök, a tatárok tehát könnyű szerrel és gyorsan nyomultak előre és rövid idő alatt ellepték az egész országot a Dunáig. És ahol megjelentek, ott kő kövön nem maradt, ember élve nem menekült. Várostat, falut, tanyát fölperzseltek, a lakosokat halomra mészárolták és mikor télen a Duna befagyott, átkeltek rajta és egészen az adriai tengerig nyomultak. Szerették volna hatalmukba ejteni magát Béla királyt, aki Spalato tengerparti városba, majd Klissza várába menekült; de nem sikerült hozzája férniök. Dulták tehát tovább az országot, amíg volt mit, és öldösként a lakosságot, amíg volt kit. És alkalmasint végkép ki is irtják vala az egész magyar nemzetet, ha az nem jön közbe, hogy messzi Mongoliában ezalatt meghalt Oktáj nagy-kán s ennek hirteljes híre eljutott Batu kánhoz, aki maga akart nagy-kánná lenni. Össze hívogatta tehát pusztító, gyilkoló hadait és több mint egy esztendei rettenetes garázdálkodás után kitakarodott az országból.

Mivé lett a szép Magyarország! Egyik szélétől a másikig csupa rom! Minden városa, feluja fölperzselve, minden kincsei elrabolva; lakosai nagy része legyilkolva, temetetlenül rakásokban hevert. Talán soha sem is látott a világ ilyen elpusztult országot. Aki látta, bizonyosan azt hitte, hogy itt vége mindennek.

De nem lett vége. Béla király, mikor megbizonyosodott, hogy a tatárok csakugyan kitakarodtak, vissza tért az országba és dologhoz látott. Az erdőkből, mocsaras,

ingoványos helyekről lassan-lassan elő bujt az a kevés ember, akinek sikerült a tatárok elől megmenekülni. Béla király külföldről is hívott szorgalmas földmivelőket, aztán az egész országban megkezdette a munkát. Most, a szörnyű lecce után, mindenki engedelmeskedett a derék királynak. A városok, falvak fölépültek, lassan-lassan megnépesültek s Béla király böles törvényekkel és rendeletekkel, jó példával s ahol kellett szigorú kézzel az elpusztult országból végre megint olyan virágzó, erős országot teremtett, hogy mikor aztán háborúság akadt a cseh és német szomszédokkal, Béla király győzelmes háborukban mind a kettőt megverte.

A Z E M B E R - E V Ő.

— Rettentő história. —

KÉT kis városi fiú, Rikárd és Gusztáv, akik testvérek voltak, az erdőben eltévedtek. Soká bolyongtak, míg végre a vadon közepén kicsi házikóra akadtak, melynek gazdája vacsorát adott nekik s azután lefektette őket.

Este a szomszéd szobában beszélgetést hallottak. Gusztáv, aki nem aludt és kíváncsi gyerek volt, fölkelte a bátyját. Az ajtóhoz sompolyogtak, és hallották, amint a gazda így szólt a feleségéhez:

— Asszony, holnap reggel rakj nagy tüzet, mert leölöm ezt a két városi gyerkőcöt.

E szavak után a szegény fiúk szinte halálra váltak a rémülettől. Rikárd, aki gyáva volt, így szólt:

— El vagyunk veszve! Emberevők házába kerültünk. Olvastam én hasonlót »Robinson« című könyvemben.

A kis Gusztáv, kinek még volt egy kis bátorsága, így szólt:

— Gyorsan! Szökjünk meg!

Kinyitotta az ablakot és kiugrott, Rikárd is utána. Ami nem volt veszélyes, mert az ablak a földszinten volt.

— Hanem bizony az udvar kapuját zárva találták. Mindenütt kerestek menedéket, de hiába. Végre találtak egy ólat. Gusztáv, kinyitotta az ajtót; ugyan-ekkor két kövér állat rohant ki onnét az udvarra, lakhelyüket a két fiúnak engedve át.

Reggel jött a gazda, kinyitotta az ajtót és késsel kezében mondá:

— Jőjjetek csak elő gyerkőczeim! Ütött a végső órátok.

A két gyermek jajveszékelve, térdre borulva kérte a gazdát: ne ölje meg őket!

A gazda elcsodálkozva így szólt:

— Mit kerestek ebben az ólban? Nem adtam-e tegnap jó ágyat alátok? Talán csak nem hiszitek, hogy ember-evő vagyok?

— De igenis azt hisszük, uram! mondá Rikárd. Hallottuk is, midőn az este így szólt a feleségének: »Asszony, holnap leölöm azt a két városi gyerkőcöt!«

A gazda erre hangos kacajra fakadva, így szólt:

— Hiszen a két hízómról beszéltem. Városi gyerkőcöknek azért neveztem őket, mert a városban vettem. Most pedig jőjjetek reggelizni, azután pedig majd haza vezetlek a szüleitekhez. Máskor pedig ne hallgatózatok az ajtónál.

A francia eredeti nyomán fordította

Jálics Matild.

KOCZKA-REJTVÉNY.

— Balról jobbra, fölülről lefelé egyazon jelentést adja. —

E	E	E	E
E	É	É	B
K	K	K	R
S	S	T	T

= Háborunak boldog vége.

= Diszessel egy az értéke.

= Épp most zöldül, serkendezik.

= A nappalra következnek.

A megfejtők névsorából elsőnek kihuzott kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„*Tannenburgi Róza*“.

Irtta Schmid Kristóf, átdolgozta Donászy Ferencz; hat színes képpel, szép vászon-kötésben.

A TATÁROK MAGYARORSZÁGON. (Középkori rajz.) (Lásd a 311. lapon.)

ILMA ÉS A LIBÁK.

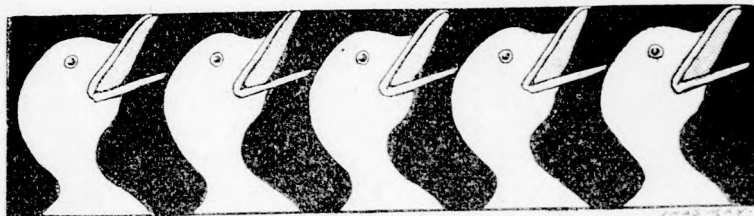
ILMÁCSKA, Ilmáska!
Soha ily galibát! . . .
Mért üzöd, kergeted,
Hajszolod a libát?

Aki jó pásztor,
Nem üzi, kergeti;
Módjával, szeliden,
Szépen terelgeti.

Hát még a fiasát!
Azt ne üznéd agyon;
Piczi pihés liba
Nem bírja még nagyon.

Anyja ha megböszül:
Meghajszolt kis fiát
Meggédi ellened,
Rád szisszen, meg is vág.

Mert drága ő neki
Az a kis libácska —
Hát óva intelek:
Jól vigyázz Ilmáska!

A K I S G Á B R I S.

— Igaz kakas-történet. —

AKERTAJTÓ becsapódott két növendék lányka után, aki vidám székeléssel ért egy árnyas kőpadon ülő nőhöz, messziről szólítva őt:

— Aranyos nénikém, mivel vesződik?

— Nénikém, mit dolgozik?

Két gyermek volt: Margit és Ella. Nénikéjük az ő napsugarainak nevezte őket, mert derült lelkők, szellemük, vidám csevegésük bearanyozta az ő nénikéjük egyhangu életét.

Közelebb érve, mindkettő ujjongni kezdett:

— Ni, ni! A nénike lett a Fecske csibéinek a mamája!

A fűben vígan csipegetett tizenegy piczi csibe.

— Bizony, drága kis lányaim, éppen azzal vesződöm, hogy kitaláljam, mit kezdjek ezzel a csapat kis árvával. Az a haszontalan anyjuk ma elhagyta őket. Ha közel mennek hozzá, majd agyon vágja szegény kicsikéit, a többi tyuk is csipi őket. Azért kiültem velök a kertbe.

Margitka előtt, falusi kis lány létére, nem volt ismeretlen a baromfi-tenyésztés. Tanácsolta is, hogy egy darabka pálinkás kenyérral köllene megrészegíteni a kotlót, s éjjelre ismét szárnyai alá rakni a kis csibéket. Holnap bizonytalán tovább vezetné, mint ha el sem hagyta volna őket.

— Igazad van, szólt a nénike; de ma már anyjuk újra tojni kezdett, s így hiába való fáradság volna. Ha kijózanodna, ismét csak ott hagyná őket, pedig tíz napos csibék alig nőnek fel anya nélkül.

Ella, ki eddig hallgatva nézte a jelenetet, most így szólt:

— Vette észre nénikém, mennyivel nagyobb a többinél az a kis kakas? Hogy kapargál testvércéinek! Ha apró bogarat talál, maga meg sem eszi, hanem oda adja nekik.

— Csakugyan, gyermekem. Ez a fura kis kakas már akkor is gondozta az apró-

kat, mikor még a Fecske vezette őket. Fontoskodó, fífikus egy kis jószág. Gábris a neve.

Margit elkezdett nevetni:

— Ella, Ella, Gabriella! Az a kakaska a te druzsád!

Igy kezdődött a kis Gábris fontos szerepe az életben.

Közelgett az este, aludni köllött menni a kis csibéknek. A kertben csak elfeledték anyjokat. A finom, édes fű, a sok bogár, lepke: minden az ujság ingerével volt rájuk, mert anyjokkal a kert ezen részében soha nem jártak még. Eddig csupán a tyukok számára elkerített kertben tanyáztak. De mikor háló-helyökre térve sem volt mama, kórusban kezdtek el panaszosan csipogni. Csak a Gábris kakaska nem sirt. Felröppent a szalmás-kosárba. Bele a kosár közepében nagyszélesen elhelyezkedett s csak akkor kezdett csipogni. Nyilvánvalóképpen hívta a többieket; mert még ugyan síva, de azért csak oda helyezkedtek ők is a kosárba s mind Gábrishez törekedett, keresve az ő védő, melegítő szárnyait.

Még egy darabig panaszkodtak, mind lassabban, halkabban, aztán piczi fekete gyöngy-szemhez hasonló szemük becsukódott s édesdeden elaludtak. Ha — nem érezve anyjok melegét — álmokbul felfelsirtak: a Gábris komoly, biztató szava azonnal csendre bírta őket.

Másnap még nem merte az asszony Gábrisra bizni a kis csapatot. Zárva voltak, szigorú felügyelet alatt, de Gábris hiven vigyázott rájuk. Ha aludni akartak, maga köré gyűjtötte őket; ha éhesek voltak, vezette őket az eledelhez s apró lábaeszkáival ugyancsak szétkaparta az udvart, hogy mindnyájának hozzá-férhetővé tegye.

Mind ez arról győzte meg asszonyukat, hogy Gábris az apróknak hű gondozója; ki is engedte vele az árvákat valamicskével messzibre is. Természetes, hogy amint az anyjokat meglátták, azonnal hozzá futottak. Gábris is neki indult, de fél-uton megállva, figyelő arccal várt.

tte őket.
g. Gábris

kakaska

ntos sze-

tt menni
elfeledték
k bogár,
vált rá-
részében
csupán a
n tanyáz-
érve sem
panasz-
ska nem
a. Bele a
helyezke-
Nyilván-
mert még
helyezked-
Gábrishez
melegítő

k, mind
zi fekete
becsukó-
— nem
kbul fel-
tató szava

ny Gáb-
a voltak,
ris hiven
ak, maga
oltak, ve-
übaeskái-
art, hogy
ye.

zonyukat,
ndozója;
lamicské-
gy amint
zzá futot-
ton meg-

Tente baba, tente, aludjatok szépen!
Ugy majd részetek lesz édes tejcskékben.
Ti ketten már nagyon sokat futkostabok.
Sokat kergettétek a nagy gombolyagot,
Hadd mulasson most a többi testvérvékétek.
Az volna csak szép, ha megirigyelnétek!
Aludjatok szépen, tente már no, tente!
Játék után nyugvás: az a dolog rendje.
Mégis fészkelődtek? Mit? Mégis nyafogtok?
Nem örültök, hogy szép bölcsőben nyughattok?
Jaj de csak nehéz is cziczát megnevelni!
Csak játszanék, egyéb nem kell neki semmi.
Végre is, úgy látom, az lesz majd a vége:
Kieresztem őket, csak akkor lesz béke.

Cziczák a bölcsőben.

Fecske, meglátva a feléje rohanó tiz piczit, felborzolt tollal közeledett, csipésre készen. Gábris ezt észre vette s oly erősen, amint gyenge hangjából tellett, hívta testvéreit. Erre ezek megálltak s futvást futottak kis bátyjokhoz. A többi tyuk is megakarták őket támadni, de Gábris oly komoly határozottsággal, öntudatos meggondoltsággal vezette a kis csapatot az udvar alsó részén levő homokhoz s ezzel úgy neki bátorította gyámoltjait, hogy egy sem futott, riadt vissza a tyukok elől. De aztán ezek sem bántották őket.

Máskor meg a lécz-kerítéssel elkülönített s lécz-tetővel fődött helyen ettek, hova az aprók a lécz közt ki-s bebujhattak. Nagyobb csibe, tyuk nem is férhetett hozzájuk. Most ez a kerítés el volt távolítva. De Gábris feltalálta magát. Mikor a szedegetés, keresgélés mellett is megéheztek, valamennyi a konyha-ajtóba állított be s ott élénk hangokkal jelentették, hogy jó volna egy kis tiz-órai.

Bebocsátották őket s jól is laktak, mert már várta őket az apróra vágott keményre főtt tojás, borju-esont, hogy tollacskaik minél előbb s minél dusabban fejlődjenek; aztán köles, rázott buza, fok- és vöröshagyma, hogy elősdiék ne lepjék meg piczi testöket. Egy tányérkában vagy sekély tálaeskában meg tiszta víz volt készítve számukra, hogy nem köllött az odafulás veszedelmétől tartaniok. Evés után ismét kimentek s nagy meglepéssel nyújtózkodtak el s illegették magukat a napon. Délben ismét jöttek enni, mert az ilyen pipikének minden két órában kiürül a begyeckéje, oly gyorsan emészt.

Igy telt nap nap után. Gábris mind nagyobbra nőtt, erősre fejlődött, különb is volt testvéreinél s teljes komolysággal terjesztette ki fejletlen szárnyaeskaút, hogy mentül több fejceskét legyen képes alájok fogadni.

Ha künn voltak: ismét kapart, keresgéltek nekik s minden lehető bajra figyelt. Csipogása változatossá lett, mert minden alkalomra más hangokat hallatott, úgy hogy

testvérei csak úgy megértették, mint a kotló kotyogását.

Az idő mult s Gábris csibéi voltak az udvarban a legszebbek. Még az idősebben, melyeket még anyjuk nevelt, azokon is tultettek. Bárki jött a házba, Gábrisnak elő kellett vezetnie az ő kicsi ápolójait. Testvéri szeretete el is vette jutalmát.

Abban az évben baromfi-kiállítást tartottak Budapesten. A sok csibéből éppen csak Gábris utazott el az ő testvéreivel a nagy városba. Hogy ott is elismerték a csapat és vezetőjének jeles voltát, bizonyítja az, hogy a nagy ezüst érmet kapta meg Gábris, melynek az egyik oldalán baromfi-udvar volt látható, remek dombor-müben, másik oldalán tisztán vésett írásban: *Az érdem jeléül.*

Gábris, mikor haza ért a kiállításról, már megtermett kakas volt, de azért folytatta anyai tisztét. Akkorra ismét lettek kisebb csibék, melyeket az anyjok elhagyott. Ezeket is magához szoktatta s még ha tulajdon idősebb testvérei akarták is őket megvágni, szeliden bár, de rendre utasította.

Ősszel ott helyben volt kiállítás, hova Gábris ismét kivonult.

Ott megvették és elvitték a Táttra aljába testvéreivel együtt, ahol még ma is él.

Panna néni.

MEGFJEJTÉSEK ÉS MEGFJEJTŐK.

A »KIS LAP« L. köt. 18-dik számában közölt képrejtvény megfjejtése:

Nagy-Küküllő.

Helyesen fjejtették meg: Ordódy Irén és László, Kövesi Rudi, Sturm Renée, Angermayer Béla, Kölber Annie, Fleischmann testvérek, Mérey Ágosta, Schwarz József és Béla, Hollaky Feri, Moesz Ilonka, Botka Andor és Lajos, Przybilla Jenő, Trettina Irma és Béla, Kovács Dénes, Szájbély Erzsike, Malatinszky Zoltán, Fiedler Alexa, Barkóczi István és György, ifj. Münnich Aurél, Polgár Lajos, Bódy Ödön, Sárváry Ilona, Schreyer Imre, Szilágyi Szilárdka, Mauthner Ilike és Imre (mind a ketten betegek vagytok, hogy czeruzával írtok? F. b.) Éjszaky Előd, Kreibik Sándor, Pietsch

Lajos és Béla, Badics Gizella, Leitner Olga, Paterson Margit és Orsolya, Plazer (?) Edith, Dósa Magda, Gerlóczy Endre, Molnár Ferike, Papp-Szász Tamás, Sárly Andor, Graner Steflke, Márta és Hilda, Szabolcs Károly, Kubinyi Gusztá, Szőlőssy Aurél, Gaál Ilona és Ödön, Klimó Juliska, Hecht Margit és Piroska, Rosenfeld testvérek, Weinberger Elvira, Riza és Győző, Harkányi Sándor, Polgár Imre, Deutsch Jenő (vonalzott papíron és tisztabban írj! *F. b.*), Saláth Ilona, Baik Mihály, Lám Mici és Nelly, Irinyi Szabolcs és Csaba, Árkosi Ferike, Wáhl Viktor, Baurneind Gyula, Zinner Erzsike, Groedel Lajos, Szalamin Erzsé, Toldi Piroska, ifj. Knobloch József, Motesiczky Lénárdka, Jekelfalussy Gizike, Bruck Juliska, Gallatz Margit és Paula (már hogy ne látnálak szívesen? Sőt el is várlak! *F. b.*), Nagy Kálmán, Vancsó Anna, Vadas Zoltán, Leib Károly, Szabó Frigyes, Dénes Zsófia, Plattly Gyula, Taubner Margit, Fazekas Ida és Piroska, Gervay Mariska, Erzsike és Mike, Brüll Albert, Klein Arthur, Kálmán Mariska, Piller Géza, Eder Olga, Lipták Irénke, ifj. Molnár Gyula, Grubits Mariska, Jurenák Laczi és Feri, Kresz testvérek, Szkurka László, Kálmár Rózsika, Szent-Ivány Carla, Mailender Lajos, Takách Ilonka, Danielisz Sándor és Jenő, Müller Pista, Záborszky Mariska és Dezső, Alexy Elza, Bogyay Ernő, ifj. Boróczy Lajos, Osizék Ilona, Herczeg Ilonka és Albert, Scharff Ilonka és Gyula, Buchwald Pali és Józsi, Graeff Paula és Márta, Fuchs József, Habinay Iván, Probstner Arthur, Lányi Rózika, Payr Hugó, Schöpf Szeráfina, Bolyó Pálma és Károly, Nékám István, Smrecsányi Ninka, Máj Kata, Farkas Mariska, Ilona és László, Fizély Etel, Pyber Margit és Béla, Heinzelmán Vilma, Krausz Géza, Platzner Vilma, Klopstock Tekla, Baranyi György, Fáy Endre és Árpád.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Fuchs József, Budapest*, kinek a jutalom-könyvet (*»Robinson Crusoe élete és kalandjai,«* átdolgozta *Donászy Ferencz*, hat színes képpel, szép vászon-kötésben) a kiadóhivatal megküldi.

*

A »Kis Lap« I. köt. 17-ik számában közölt nyelvyakorlat megfejtését beküldték még: Gervay Mariska, Erzsike és Mike (45), Wiesner Mariska és Sándor (18), Klein Arthur (30), Scharff Ilonka és Gyula (25), Glósz Irma (24), Unger Béla és Ervin (32), Jakab Piroska (23), Kürthy Lajos (19), Kresz testvérek (35), Buchwald Pali és Józsi (30), Hecht Berta (34), ifj. Sipőcz László (35), Máj Kata (28), Reclnitz Ármin és Marczí (32).

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Timár Stefánia. Szívesen látlak. Köszönettel vettem küldeményedet s át is szolgáltatam annak

a szegény fiúcskának, aki az árán (ide értve persze a többi hasonló küldemények után befolyt összegecskét is) könyvet, ruhácskát szerez. — **Dénes Zsófia.** Nagyon régi dolog már az. — **Lantos Péter.** Csak a jövő hó vége felé válaszolhatok. — **Lányi Rozika.** Minden küldeményt elolvasok s felelek rá. Ha nincs felelet, akkor nem is kaptam kéziratot. Az a név nem vonatkozik senkire. Csak szeretem, azért fordul elő sürűbben. De a Rozika név épp olyan kedves. Semmi kifogásom, ha a »Kis Lap« ezredévi ünnepi versét elszavalod, sőt örvendez is rajta. — **Hunkár Pista.** Amit tudni akarsz, megledem minden *vasutikalauz*-ban. — **Spitzer testv.** Egy évben 52 szám jelen meg. Vagytok pedig, mondjuk: 10,000-en. S már most azon tündögtök: mért hogy a sors következetesen kerül titeket, hogy éppen ti nem vagytok a nyertesek. Már most az 52-t szorozzátok a 10,000-rel. S még csodálkoztok? A versengésnek azonban nem a nyeres a célja, hanem az a kedves elégtétel, hogy sikerült megoldanotok a rejtvényt. Ha küldeményetek el van fogadva, meg is jelen. Annak sorát türelemmel köll kivárni, mert sok van előtte s egyiknek sem szabad elibe vágni a másikkal. — **Máj Kata.** A rövidke történet is lehet érdekes. Ami olvasásra méltóvá avatja, az a vonzó előadás, nem a tárgyának száraz elmondása. — **Przybilla Jenő.** Kettejét fölhasználok. A 4. számu nincs kimerítve. Ott van még a *kút, ragya, kín, gyatra, minta, mente, gyanta* s még egy sereg. — **Baptiszt Aladár.** Igenis: a »Kis Lap« járt több kir. herczegnek s herczeg kisasszonynak s jár még ez idő szerint is. — **Walffsch Irénke.** Ni, az én bodri kis szépségem, aki még nem is rég oly vadóc kis baba volt, milyen ügyes levélkét írt nekem! A rejtvényedet, mert jól van megszerkesztve, közlöm is. — **Hauer Iluska.** A törölt szavakat külön közölni lehetetlen. Akkor a »Kis Lap«-nak azt a számát vastag könyv-alakban köllene kiadnom. — **Visnyávy Tivadar, Lányi Rozika, Haidegger Kristóf, Jakab Piroska, Zoltán Lajos.** Örvendő tudomásul veszem, hogy az ezerévi iskolai ünnepet mindannyian a nagy alkalomhoz méltón ültétek meg. — **Jánosi A.** Erdemleges választ csak teljes névjegyzésű levélre adok. — *Több levélről a jövő számban.*

ROVÁS.

B. Ö. gondatlanul írt, poczás, rojtos levelét nem vehetem figyelembe. *F. b.*

LEVELEZÉST ÓHAJT:

Szent-Ivány Carla kérdezi Szent-Ivány Mártát: megkapta-e a levelét? Eder Olga (Rác-Keve) Heszke Irmussal; Molnár Ferike (Toldy Ferencz-utca 44. a. Bpest) Nátafalussy Bélával.